

Sayın Başkan,Değerli Meclis üyeleri, Basınımızın seçkin temsilcileri, Hepinizi, şahsım ve yönetim kurulumuz adına saygıyla selamlıyorum.

Değerli Meclis üyeleri,

Bu Meclis konuşmamda aylık gelişmelerin ayrıntısına girmeden 2010 yılındaki temel gelişmeler ve 2011 yılına ilişkin beklentilerimize değineceğim. 2010 yılı, Türkiye ekonomisinin hızlı bir biçimde krizden çıktığı, 2009 yılında doğan kayıpların büyük ölçüde telafi edildiği bir yıl olmuştur. 2010 başında biz, toparlanmanın yavaş olacağını, sermaye girişlerinin sınırlı olacağını tahmin ediyorduk. Ancak, gelişmeler bizi yanılttı.

ABD'nin piyasalara trilyonlarca dolar vermesinin doğurduğu likidite bolluğu, bizim gibi gelişen piyasalara yabancı sermayenin akmasına yol açtı. Gelişen ülkelerdeki hızlı ekonomik toparlanma nedeniyle küresel kriz, beklendiğinden daha az maliyetli oldu.

Türk ekonomisi de hızlı bir toparlanma sürecine girdi. Bu gelişmeler sonucunda 2009 yılında yüzde 4,7 küçülen ekonomimiz, bu yıl yüzde 7 dolaylarında büyüyecektir.

Ancak ekonomi, yılın üçüncü çeyreğinde beklentilerin altında bir hızla yüzde 5,5 büyümüştür. Büyüme hızının beklentilerin altında kalmasında dış ticaret rol oynamıştır. Yılın üçüncü çeyreğinde ihracatın büyümeye katkısı eksi yüzde 2 olurken ithalatın büyümeye katkısı eksi yüzde 17 olmuştur. İhracatın ekonomik büyümeye katkısının negatif olmasına dikkatle bakmamız gerekir. Bu yılın üçüncü çeyreğinde 27 milyar dolarlık ihracat yaptık. Geçen yılın üçüncü çeyreğinde yaptığımız ihracat ise 25,3 milyar dolar.

Yani 2009 yılına göre ihracatımız üçüncü çeyrekte 1,7 milyar dolar artmış. Ancak, ihracatın yarattığı katma değer, geçen yıla göre yüzde 2 azalmış. Bu nasıl oluyor dersiniz size bir örnek vermek istiyorum.

iPhone 3G'nin toplam maliyetinin 179 dolar olduğu tahmin ediliyor. Bu maliyetin önemli bir bölümünü cihazın parçaları oluşturuyor. Bu parçaların; 61 dolarlık bölümü Japonya'da, 30 dolarlık bölümü Almanya'da,23 dolarlık bölümü Güney Kore'de, 11 dolarlık bölümü ABD'de, 48 dolarlık bölümü ise diğer ülkelerde üretiliyor. Çin'in üretim maliyetlerine katkısı ise 6,5 dolar.Yani Çin'de yaratılan katma değer iPhonun toplam maliyeti içinde sadece yüzde 3,6'lık bir payı var.iPhonun arkasında "Çin'de birleştirilmiştir" yazıyor. Çin, bir iPhonu diğer ülkelere sattığında istatistiklere 179 dolar ihracat yapmış gibi yansıyor. Ama bu ihracatın Çin'in milli gelirine katkısı sadece 6,5 dolar. İhraç ettiğimiz bir malın önceleri ülkemizde üretilen bir parçası TL'deki değerlenme nedeniyle ithal edilmeye başlıyorsa ihracat artsa bile yaratılan katma değer düşer. Bu nedenle ihracat artışına sevinirken konunun bu boyutunu da gözlerden uzak tutmamalıyız. Biz sanayiciler olarak üzerimize düşen görevi yaptık. Sanayi üretimi 2007 yılındaki değerleri yakaladı. İhracatımız, yeterince olmasa da kriz öncesi düzeylere yaklaştı.

Ancak, değerli TL'nin doğurduğu sorunları aşmamız mümkün olmadı. İhracatımızdaki artışa rağmen değerli TL nedeniyle ithalatımız daha hızlı artmış, on iki aylık dış ticaret açığımız da 64 milyar dolara çıkmıştır. Dış ticaret açığındaki artış ödemeler dengesine de yansımış ve Ekim sonu itibariyle 12 aylık cari işlemler açığı 41 milyar dolara yükselmiştir. Ancak, verilen açık 41 milyar dolar iken, Türkiye'ye bu dönemde 51 milyar dolar yani gereğinden 10 milyar dolar fazla yabancı sermaye girmiştir. Gelen yabancı sermaye doğrudan yatırımlara yönelse sorun olmazdı. Ancak, durum böyle değildir. Gelen yabancı sermayenin büyük bir bölümü her an çıkmaya hazır sıcak paradan oluşmaktadır. Cari işlemler açığının esas olarak sıcak para ile finanse edilmesi ise ekonomide küresel fon akımlarına bağlı potansiyel bir risk oluşturmaktadır. Bu nedenle, benzer konumdaki bir çok ülke yabancı sermaye girişlerini kısıtlayacak ya da sıcak paranın hızla çıkışını zorlaştıracak tedbirler almaktadır. Biz ASO olarak çok önceden, Merkez Bankası'nın döviz cinsinden mevduatlara uygulanan karşılık oranlarını hızla ve kriz öncesi oranların da üzerine çıkarması gerektiğini ifade etmiştik. Merkez Bankası'nın sıcak para girişlerine karşı gecikerek de olsa almış olduğu son kararları destekliyoruz. Keşke Merkez Bankası, bizlere daha önce kulak verse ve bu kararları daha önce alsaydı.

Değerli Meclis üyeleri,

Küresel krizin Türkiye ekonomisi üzerindeki en kalıcı etkisi işsizlik üzerinde olmuştur. Bu dünyada da böyledir. Dünya genelinde 2007 yılında 178 milyon olan işsiz sayısı 2010'da 213 milyona yükselmiştir.

Ülkemizde de 2009 başlarında yüzde 16'lara ulaşan işsizlik oranları ekonomik büyümeye paralel olarak yüzde 11'lere gerilemiştir. Kapasite kullanım oranlarında kriz öncesi seviyelere gelinmemiş olmasına rağmen imalat sanayiinde kriz öncesi seviyelerin yakalanmış olması, ekonomik büyümenin istihdam üzerindeki etkisinin sınırlı olduğunu göstermektedir. Ayrıca, istihdamdaki artış da bizleri yanıltmamalıdır.

Bu artışın önemli bir bölümü ücretsiz aile işçisi kategorisindeki istihdam artışından kaynaklanmaktadır.

Bu nedenle, önümüzdeki dönemde hem istihdamı hem de istihdamın kalitesini yükseltmek en önemli sorunlarımızdan biri olacaktır. Ancak, bu kolay olmayacaktır. IMF, dünya ekonomisinin 2010 yılında yüzde 4,8, 2011 yılında ise yüzde 4,2 büyüyeceğini tahmin etmektedir. Gelişmiş ülkeler ise 2010 yılında %2,7, 2011'de ise %2,2 büyüyecek. Türkiye'nin de aralarında bulunduğu gelişen ülkeler grubu ise 2010 yılında 7,1, 2011 yılında yüzde 6,4 büyüyecek. IMF, Türk ekonomisinin 2011'de yüzde 3,4 büyüyeceğini tahmin etmektedir.

Bizim büyüme tahminimiz IMF'den daha iyimserdir. 2011 yılında, küresel ekonomideki toparlanmaya bağlı olarak bizde de ekonomik büyümenin devam edeceği ve %4-5'e ulaşacağını tahmin ediyoruz. Ancak, bu büyüme işsizliği azaltmak için yeterli değildir. Her sene işgücüne 700 bin kişi katılmaktadır. Hem bu kişilere iş bulmak hem de işsiz stokunu azaltmak için Türkiye yüzde 7'ler civarında büyümelidir. Büyüme hızını artırmak ve sanayimizin rekabet gücünü korumak için yeni yöntemlere ve sınai politikalara ihtiyaç vardır. Bir çok ülke, dış pazarlarda faaliyet gösteren firmaları düşük faizli kredilerle desteklemekte, yeni pazarlara açılan firmalarına çeşitli sigortalar sağlamaktadır. Bunu biz de yapmalıyız. Örneğin Afrika, başta müteahhitlik olmak üzere Türk firmalarına büyük imkanlar sunmaktadır.

Büyüyen Afrika pazarında payımızı artırmak için öncelikle mühendislik ve müşavirlik firmalarıyla projeler üretmeli ve bu projelerin gerçekleştirilmesi için firmalarımıza düşük faizli uzun vadeli krediler sağlamalıyız.

Bu arada yeri gelmişken dünyanın en büyük 225 müteahhitlik firması listesine giren üyelerimizi tebrik ediyorum.

Değerli Meclis üyeleri,

2011 yılında, dünyada olumsuz gelişmeler olabileceğini göz ardı edemeyiz. Özellikle, AB'deki borç krizinin derinleşmesi ihracatımızı olumsuz etkileyecektir. Geçtiğimiz günlerde Portekiz'in kredi notu düşürülmüştür.

İspanya'nın borç sorunu da giderek ağırlaşmaktadır. AB'deki borç sorununun giderek derinleşmesi halinde bunun sermaye hareketlerini etkilemesi kaçınılmazdır. Çin ekonomisi de küresel ekonomi için ciddi bir risk oluşturmaktadır. Çin Hükümeti, geniş çaplı iflaslara yol açabileceği gerekçesiyle yuanın değerlenmesine izin vermemektedir. Çin Hükümeti bu endişesinde haklıdır. Çin'de yüzde 1'lere kadar gerileyen kâr marjları, yuanın değerlenmesi halinde sıfıra hatta eksilere dönebilecektir. Ancak, Çin'de artan enflasyon da Çin Merkez Bankası'nın faizleri artırmasına yol açmaktadır. ABD, dolar basıp dünyaya enflasyon ihraç ederken Çin Hükümetini de köşeye sıkıştırmaktadır. Çin Hükümetinin politika alternatifleri giderek azalmaktadır.

Çin, ya enflasyondaki artışı frenlemek için ekonomik büyümeyi yavaşlatacak ya da yuanın değerlenmesine göz yumacaktır. Her iki durumda da Çin ekonomisi bir sarsıntı geçirecektir. Bu sarsıntının 2011 yılında bir krize yol açması ihtimalini göz ardı edemeyiz. 2011 yılında Çin'de yaşanabilecek bir krizin dünya ekonomisi üzerindeki etkileri büyük olacaktır. Çin dünyanın en büyük ihracatçısı olduğu kadar en büyük ithalatçılarından biridir. Çin'de çıkacak bir krizin dünya ticareti üzerindeki etkisi, en az ABD'deki kriz kadar olacaktır. Bu nedenle Çin, 2011 yılında dünya ekonomisi için önemli bir risk kaynağıdır.

Ekonominin gösterdiği güçlü performans nedeniyle 2011 yılında ülkemizin kredi notu "yatırım yapılabilir" derecesine yükseltilecektir.

Bu durumda ülkemize yabancı fon girişlerinde bir artış yaşanacaktır. Bunun TL üzerinde etkilerini hesaba katmamız gerekir. Ülkemize yabancı fon girişlerinin, bir yandan uzun vadeli krediler için bir finansman kaynağı oluşturarak büyümemizi desteklemesi, diğer yandan da TL'yi değerlendirerek ekonomik büyümemizi frenlemesi mümkündür. Kısa vadede hangi etkinin ağır basacağını şimdiden söylemek ise çok zordur. Bu nedenle firmalarımızın aşırı borçlanmaktan kaçınmaları, iç ve dış talepte meydana gelebilecek ani değişikliklere karşı hazırlıklı olmaları gerekmektedir. Değerli Meclis üyeleri, 2011 yılında ekonomik büyümenin sürdürülebilmesi için bazı tedbirlerin alınması gerekmektedir.

Örneğin, kamuya olan borçların yeniden yapılandırılmasına ilişkin Kanun Tasarısı üzerindeki komisyon çalışmaları devam etmektedir. Bu çalışmaları olumlu buluyor ve Hükümete teşekkür ediyoruz. Ancak, yeniden yapılandırma süresinin 60 aya çıkarılması yerinde olacaktır.

Ayrıca Karşılıklar Kararnamesinin süresi Mart ayında dolmaktadır. Bu kararname sayesinde Bankalar, ödemelerinde sorun yaşayan kredileri yüzdürebilmekteydiler. Karşılıklar Kararnamesinin süresi uzatılmazsa bankalar bu kredileri yüzdüremeyecekler ve sorunlu kredilerin sayısında bir patlama yaşanacaktır. Bu nedenle zaman geçirilmeden Karşılıklar Kararnamesinin süresi uzatılmalıdır. Aksi takdirde borçları yeniden yapılandırmanın etkisi çok sınırlı kalacaktır.

Bankalara olan borçların da yeniden yapılandırılması için gerekli çalışmalara zaman geçirilmeden başlanmasını ve bankalarımızın da bu konuda çaba göstermelerini diliyoruz. Halk Bankası'nın yerli yatırım malı alımlarını desteklemek için bir çalışma içinde olduğunu duyuyoruz. Duyularımıza göre Halk Bankası, yerli yatırım malı alımlarını kredilendirecek, alınan mal teminat olarak kabul edilecek ve kredi vadeleri uzun tutulacak. Bu çalışma nedeniyle Halk Bankasına teşekkür ediyoruz. Diğer bankalarımızın da cari işlemler açığının azaltılmasına katkı sağlayacak bu tür uygulamalara geçmesini diliyoruz. Değerli Meclis üyeleri, Sözlerime son verirken yeni yılınızı kutluyor, 2011'in milletimize huzur ve refah getirmesini, üyelerimiz için de sağlıklı ve bol kazançlı bir yıl olmasını diliyorum.